Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner.*
Preţul inserţiuniloru: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovu:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 102. | Braşovŭ, Sâmbătă 6 (18) Maiu | 1889.

Braşovŭ, 5/17 Maiu

Ministrulŭ ungurescŭ de justiţiă Szilagyi nu s'a mulţămitŭ numai cu scrisórea, ce le-a adresat'o alegĕtorilorŭ sĕi din Pojunŭ, după numirea sa ca ministru, ci s'a înfăţişatŭ şi în persónă în'mijloculŭ lorŭ.

In vorbirea ce le-a rostit'o, a desfăşuratŭ vederile sale, arătate în scrisóre, de care e condusŭ ca ministru, ḑicêndŭ că principiile şi direcţiunea sa politică, reformele ce le-a amintitŭ pe terĕmulŭ justiţiei şi alŭ administraţiei le consideră ca părţĭ constitutive ale unei politice liberale-naţionale.

Când revenimŭ asupra vederilorŭ şi principiilorŭ luĭ Szilagyi, o facemŭ, ca din nou sĕ arătămŭ, că ele împreună cu reformele ce le plănuesce facŭ, ce-i dreptŭ, parte constitutivă din politica naţională *maghiară,* fiindŭ îndreptate în contra liberei desvoltărĭ a naţionalităţilorŭ, şi fiindŭ în adevĕrŭ nu liberale, ci reacţionare.

E vorba de reorganisarea administraţiunei. Pretinsulŭ *liberalŭ* Szilagyi e pentru întroducerea administraţiunei de statŭ, fiindŭ organele administrative numite de statŭ.

Étă o reformă, prin care se nimicescŭ şi ultimele resturĭ de autonomiă municipală şi se completéză opera de centralisare, care are de scopŭ a nimicĭ orĭ-ce desvoltare de sine stătătóre în statŭ, nivelândŭ tóte şi puindŭ pe cetăţenĭ la disposiţiunea unui guvernŭ, cale urmăresce interese de rassă esclusiviste maghiare.

Nu-i vorbă, şi până acuma regimulŭ tiszaistŭ a fostŭ tare şi mare în comitate, făcêndŭ prin disposiţiile şi ingerinţele sale din autonomia municipală o adevĕrată caricatură. Fişpanĭ ca Banffy dela Bisztriţa-Năsĕudŭ şi ca Bethlenŭ del Tĕrnava mare de multŭ îşĭ batŭ jocŭ de acéstă autonomiă şi de controla representanţelorŭ comitatense; ce va fi însĕ în viitorŭ, când funcţionarii administrativĭ vorŭ fi numiţĭ de guvernŭ?

Totŭ ministrulŭ Szilagyi ne lămuresce şi în privinţa stăruinţei sale de a se introduce administraţiunea de statŭ. Misiunea oraşelorŭ pentru întărirea maghiarismului e, asupra căreia ministrulŭ de justiţiă îşĭ îndreptă tótă grija sa, căcĭ étă ce ḑice:

„Interesulŭ „Maghiariei“ cere, ca oraşele sĕ fiă centre culturale, politice şi economice ale vieţii provinciale şi puterea întreprinderei economice, *cultura naţională,* ce mereu progreséză, şi înainte de tóte *cultivarea spiritului naţionalŭ şi alŭ limbei naţionale* sĕ se respândéscă dela ele asupra provinciei. Acésta face ca oraşele sĕ devină factorĭ marĭ în *vieţa nóstră naţională,* adevĕrate centre şi conducĕtóre ale cercurilorŭ sociale în vieţa provincială.“

Étă de ce d-lŭ Szilagyi voesce cu orĭ ce preţŭ administraţiă de statŭ. E vorba sĕ ajungă guvernulŭ de a dispune de centrele comitatense, sĕ le prefacă în focare de maghiarisare, şi se'nţelege că aci se gândesce ministrulŭ de sigurŭ la acele comitate, unde e şi vieţă naţională nemaghiară, la comitatele cu poporaţiune preponderantă română, săsescă, sêrbéscă, slovacă ş. a.

E vorba déră de a se întroduce o administraţiune, care sĕ respândéscă în provinciă limba unguréscă, cultura unguréscă şi spiritulŭ ungurescŭ, o administraţiune care sĕ maghiariseze.

Acestea suntŭ „liberalele“ reforme ce le plănuesce „liberalulŭ“ Szilagyi. Se pregătesce decĭ o nouă lovitură în contra vieţei autonome şi individuale în statŭ, ale căreĭ urmărĭ vorŭ fi noue prigonirĭ şi persecuţiunĭ naţionale în contra Nemaghiarilorŭ, în contra limbei, culturei şi naţionalităţii acestora!

Nu atâtŭ îmbunătăţirea administraţiunei celei rele asiatice preocupă dér pe Szilagyi, câtŭ mai multŭ ridicarea şi întărirea ideii de statŭ maghiarŭ şi a naţionalităţii unguresci, precum a vorbitŭ între pahare şi unŭ alegĕtorŭ de ai luĭ.

Totŭ mai multŭ se depărtéză politicii ungurĭ de linia, ce le-au fostŭ tras'o la începutulŭ erei noue constituţionale bărbaţii lorŭ de statŭ cu vederĭ mai marĭ şi prevĕḑĕtóre. Totŭ mai multŭ mergŭ lucrurile pe povĕrnişulŭ fatalŭ, pe care Tisza cu ai sĕi, deşi au fostŭ admoniaţĭ, au apucatŭ şi nu s'a putută oprĭ.

Problema, de care vrea sĕ se apuce a o deslega Szilagyi, ca sĕ facă statŭ naţionalŭ pe cale administrativă, e nerealisabilă, pentru că haina ce o croesce elŭ nu se potrivesce pe trupulŭ acestuia. Ceea ce s'a putută face în Francia, în Germania şi în alte state naţionale, nu se va pute face nicĭ odată în statulŭ ungarŭ poliglotŭ.

Décă s'a putută susţine o miiă de anĭ elementulŭ ungurescŭ în aceste ţĕrĭ, acésta are a o mulţămi numai instituţiunilorŭ lorŭ autonóme. Centralismulŭ în realitate slăbesce puterea rassei maghiare şi numai în aparenţă, pentru nisce ómenĭ vanitoşĭ şi cu vederĭ scurte, a câştigatŭ maghiarismulŭ, de faptŭ însĕ au câştigatŭ alţĭ factorĭ, carĭ esploatéză adĭ înăuntru şi în afară nebuniile şovinistilorŭ ungurĭ.

DIN AFARĂ.

Lucrătorii în Austria.

In adunarea generală a partidului lucrătorilorŭ, la care asistau 4000 de persóne, oratorii Pokorny şi Adler, şefĭ ai partidului, au ḑisŭ, că proletariatulŭ austriacŭ n'are nimicŭ de aşteptatŭ dela partidulŭ conservatorŭ-clericalŭ sĕu antisemitŭ. Lucrătorii austriacĭ trebue sĕ continue a forma unŭ partidŭ, care sĕ n'aiba nimicŭ comunŭ cu liberalii nicĭ cu celelalte grupurĭ şi sĕ urmăréscă înainte de tóte cucerirea libertăţilorŭ politice ca basa programei socialiste. Intre celelalte revendicărĭ, lucrătorii austriacĭ reclamă sufragiulŭ universalŭ, libertatea presei, libertatea întrunirilorŭ; ei vorŭ rĕmâné credincuoşĭ principiilorŭ de libertate, egalitate şi fraternitate. Oratorii au vorbitŭ de revoluţia francesă. Adunarea s'a separatŭ cântândŭ şi strigândŭ: „Trăiéscă munca!“

Italia şi alianţa triplă.

„Wiener Tagblatt“, comentândŭ călĕtoria regelui Humbert la Berlinŭ, dice că acestŭ suveranŭ se grăbesce a merge la Berlinŭ, pe când Ţarulŭ amână mereu călĕtoria sa. Câtŭ timpŭ nu va fi sigură de amiciţia Rusiei, Germania va avé trebuinţă de Italia, şi acésta din urmă póte profita de acestŭ momentŭ pentru a-şĭ îmbunătăţi situaţiunea sa.

Acelaşŭ ḑiarŭ constată, că oposiţia în contra triplei alianţe cresce în Italia şi conchide ḑicêndŭ că, în apropiata întrevedere dela Berlinŭ, va fi póte vorba de a se sci, décă Italia va rĕmâné orĭ nu în alianţă, şi că ar fi de regretatŭ décă Italia, care a intratŭ cea din urmă în tripla alianţă, ar părăsi-o cea dinteiu.

„Noua Presă Liberă“ vorbesce de nemulţămirea Camerei italiene în privinţa manifestaţiei congresului catolicŭ din Viena relativŭ la puterea timporală. Ea ḑice că partidulŭ ultramontanŭ pune în mare primejdiă tripla alianţă.

Conflictŭ austro-ungarŭ.

„Noua Presă Liberă“ explică demisia d-lui Cassianŭ, preşedintele Companiei dunărene, prin dificultăţile ce întêmpină acéstă companiă din partea guvernului ungarŭ. Acesta din urmă cerea, ca sediulŭ direcţiunii sĕ fiă la Pesta, şi că acéstă direcţiune sĕ fiă independentă de cea din Viena. Direcţiunea din Pesta ar avé atuncĭ o putere absolută asupra agenţiilorŭ din Orşova până la Sulina. Ea ar fixa tarifele, dér representantulŭ guvernului ar avé dreptulŭ de veto.

„Noua Presa Liberă“ ḑice, că o asemenea soluţiune ar fi fórte primejdiósă pentru monarhiă, căcĭ România şi Serbia, carĭ urăscŭ pe Ungaria, ar căuta sĕ se facă independente în privinţa navigaţiunii şi ar încheia învoelĭ cu compania rusécă „Gagarin“ şi nu s'ar mai vedé pavilionulŭ monarchiei austro-ungare pe Dunărea de josŭ. Acelaşĭ ḑiarŭ întrébă, ce crede d. Kalnoky de primejdiile în carĭ pune pretenţiunile guvernului ungarŭ, interesele politice ale Statului.

Noua cale ferată bulgară.

La Burgas în Bulgaria se începŭ construirea unei nouĕ căi ferate cu mare solemnitate. Au fostŭ de faţă şi miniştrii. Sosirea principelui fŭ salutată de urale preluugite. Episcopulŭ îi adresă unŭ discursŭ principelui şi binecuvêntă ḑiua când destinele ţĕrii fură puse în mânile principelui Ferdinand.

Principele rĕspunse: „Dela urcarea mea pe tronŭ, nu numai pacea, liniştea şi mulţumirea au fostŭ stabilite în ţĕră, dér şi însemnate întreprinderĭ pline de consecinţe materiale pentru desvoltarea ţĕrii s'au esecutatŭ. Linia Ţaribrod-Vackarelŭ ne-a apropiatŭ pe uscatŭ de lumea din afară. In curêndŭ linia dela Burgas ne va permite a ne folosi de căile maritime pentru a desface într'unŭ modŭ avantagiosŭ produsele nóstre. La începutulŭ lucrărilorŭ datoria mea e de a exprima mulţumirile mele locuitorilorŭ din departamentele Slivno şi Burgas pentru ostenéla şi privaţiunile ce vorŭ suferi momentanŭ pentru stabilirea liniei. Mulţumescŭ voinicului meu regimentŭ de pionerĭ pentru concursulŭ ce-lŭ va da operei intreprinse, glorificându-ne de a vede, că linia dela Burgas, ca cea dela Burgas la Vackarel, va fi construită numai de noi Bulgarii şi cu propriele nóstre puterĭ. Nu mĕ îndoiescŭ, că lumea civilisată va sci sĕ aprecieze după valórea lorŭ necredutele şi nobilele sforţărĭ ale naţiunii pentru desvoltare şi progresŭ. Dea Dumnedeu, ca în cursulŭ acestui anŭ, capitala nóstră sĕ fiă unită cu Marea Négră. Ca primulŭ cetăţênŭ bulgarŭ, punŭ celŭ dinteiu mâna pe sapă, simbolŭ vorbitorŭ alŭ poporului bulgarŭ. Implorŭ binecuvêntarea divină asupra acestei nouĕ victorii pacînice şi rogŭ pentru fericita rĕuşită a întreprinderei.“

După acestŭ discursŭ s'a ţinutŭ parada, apoi regimentulŭ pontenierilorŭ începŭ lucrările pe o lungime de unŭ chilometru. A fostŭ apoi banchetŭ şi s'au ţinutŭ toaste, între care şi pentru Sultanulŭ.

Mulţimea făcŭ o manifestaţiă sub ferestrele principelui şi ale miniştrilorŭ.

Primăria a improvisatŭ unŭ banchetŭ pentru séră pe piaţa publică.

SCIRILE ḐILEI.

Convenire colegială. Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ din locŭ îşĭ va ţine convenirea sa mâne, Sâmbătă, în 6/18 Maiu în sala hotelului Nr. I. Inceputulŭ la 8½ óre séra.

***

Romăncele dela esposiţiă în Parisŭ. Suntŭ patru la numĕrŭ, brune, blonde, smede, după tóte gusturile. „Românulŭ“ află, că suntŭ la Parisŭ dinainte de Lunia trecută şi 'mbrăcate în splendide costume naţionale stau de pobóbă la restaurantulŭ românŭ, adecă facŭ ca unŭ felŭ de serviciu, arătându-se, surîḑêndŭ şi fermecândŭ. La serata dată la diarulŭ „Figaro“ de lăutarii românĭ, au mersŭ şi *frumseţile.* Firesce că chipulŭ şi costumulŭ au făcutŭ sensaţiă. In palatulŭ ḑiarului „Figaro“, frumseţa femeilorŭ române a fostŭ apreţuită dreptŭ *„singulière“*. Traducemŭ acestŭ calificativŭ cu *„fără părechiă“* şi ne declarămŭ mulţămiţĭ. „De va fi fostŭ ochii uneia, din cele patru, care a adusŭ în péna ḑiaristului calificativulŭ singulière, apoi jurŭ — lo giuro! — că ochĭ negri ca ai aceleia mai rarŭ. Cu adevĕratŭ, ochĭ fără părechiă, ochĭ-mărgea şi nimicŭ mai multŭ“, încheiă „Românulŭ“.

***

Numire în armată. Suboficerulŭ comptabilŭ cl. I George *Spătariu* e numitŭ cadetŭ pe ḑiua de 1 Iunie 1889.

***

Opera din Budapesta. Maiestatea Sa Monarchulŭ dă în totŭ anulŭ regulatŭ ca subvenţiune operei din Budapesta 160.000 fl., ér statulŭ subvenţionéză opera în totŭ anulŭ cu 200.000 fl. până la 300.000 fl. In anulŭ 1887 opera a primitŭ pe lângă subvenţiunea dela Monarchulŭ şi dela statŭ o sumă de 151,000 fl. împrumutŭ dela statŭ; în anulŭ 1888 statulŭ a datŭ operei pe lângă subvenţiunea ordinară de 210.000 fl., o altă subvenţiune extraordinară de 90.000 fl., ér în anulŭ trecutŭ érăşĭ i-a datŭ o subvenţiune transitóre extra-ordinară de

35.300 fl. — Er pentru şcólele naţionalităţilorŭ nimicŭ!

***

Scăldile episcopescĭ din Oradea-mare Oficiulŭ postalŭ la scăldile episcopescĭ din Oradea-mare s'a deschisŭ cu ḑiua de 16 Maiu şi va funcţiona până la 15 Septemvre.

***

Dinamitardĭ în Eperies. „Pester Lloyd" comunică, că în 13 Maiu diminéţa s'a găsitŭ într'o gaură în zidŭ lângă institutulŭ de pensiune „Stefania" o bombă cu dinamită, care a fostŭ transportată la poliţiă. Loculŭ, unde s'a găsitŭ, se află lipitŭ de acea parte a institutului, în care e adăpostitŭ asilulŭ de copii. In casŭ de esplosiune, ar fi suferitŭ şi gimnasiulŭ, care se afla la 15—20 paşĭ depărtare. Fişpanulŭ a pornitŭ cercetare. Acesta nu e casulŭ celŭ dintâiu. Inainte de câteva săptămânĭ a mai esplodatŭ o petardă tocmai într'o ḑi de tĕrgŭ în loculŭ celŭ mai frecuentatŭ.

***

Concertŭ în gradina „La pomulŭ verde". Duminecă în 19 Maiu n. începŭ concertele regulate ale capelei orăşenescĭ în grădina „La pomulŭ verde" şi se vorŭ continua în fie-care Joi şi Duminecă.

***

Tergulŭ din Reghinŭ, ce s'a ţinutŭ în săptĕmâna trecută, a fostŭ bunŭ. Vitele s'au vĕndutŭ cu preţurĭ bune: părechea de boi marĭ 400 fl., mijlocii 300 fl., boulenĭ de 1 anŭ 70—100 fl. părechea, vacile 120—180 fl. părechea. Cu totulŭ s'au vĕndutŭ 4900 vite cornute, Cai s'au vĕndutŭ 494 cu preţurĭ satisfăcĕtóre.

***

Focŭ mare. In localitatea Parno din comitatulŭ Zemplinŭ au arsŭ 77 case şi 50 edificii economice. Paguba e de vr'o 50,000 fl., mare parte asiguraţĭ. Suntŭ mulţĭ răniţĭ. Foculŭ s'a întinsŭ, cu tótă lipsa de vĕntŭ, din causă că de trei sĕptĕmânĭ e mare secetă în acelŭ ţinutŭ.

***

Cav. de Schmerling, fostulŭ ministru de statŭ alŭ Austriei în anii 1860, érăşĭ a serbatŭ unŭ jubileu. S'au împlinitŭ şesedecĭ de anĭ de când se află în serviciulŭ statului. Dr. Plener l'a salutatŭ în numele deputaţilorŭ germanĭ din stânga, accentuândŭ, că de numele iubilarului suntŭ legate tóte nisuinţele pentru unitatea imperiului şi pentru desvoltarea lui în sensŭ liberalŭ. Schmerling mulţămi şi dise, că 'i se atribue prea marĭ merite, deşi este adevĕratŭ că elŭ a apĕratŭ întotdéuna unitatea imperiului şi ideile liberale.

Din dieta ungurescă.

La desbaterea specială asupra bugetului, deputatulŭ Danielŭ *Iranyi* propune, ca léfa şi cheltuelile de representaţiune ale ministrului preşedinte sĕ se reducă la 24,000 fl. Cum se póte ajunge ministru-preşedinte austriacŭ cu 20,000, de ce sĕ nu se mulţuméscă d-lŭ Tisza cu 24,000? Vorbindŭ de administraţiă, ḑice că rĕulŭ principalŭ zace în nepotismŭ şi în spiritulŭ de partidă. E pentru alegerea funcţionarilorŭ administrativĭ.

Paulŭ *Hoitsy* ḑice, că deşi cheltuelile statului s'au urcatŭ dela 1876 cu 125 milióne, totuşĭ pentru cultură, justiţiă şi administraţiă abia se cheltuescŭ cu 15 milióne mai multŭ ca acum 14 anĭ. Incă totŭ suntŭ 500,000 copii, carĭ nu cercetéză şcóla. Justiţia în Ardealŭ e altfelŭ decum e în Ţéra ungurescă; lipsescŭ garanţiile pentru libertatea personală. N'avemŭ sĕ însemnămŭ nicĭ măcarŭ astfelŭ de progrese, ca micile state balcanice. Când dela fişpanŭ până la celŭ din urmă copistŭ corteşescŭ toţĭ pentru guvernŭ, când celŭ din urmă copistŭ e la alegerea de deputatŭ unŭ factorŭ şi'şĭ cugetă că guvernulŭ, şi proptelele lui atérnă de dênsulŭ tocmai aşa cum atérnă elŭ de ei, uşorŭ comite ilegalităţĭ, fiindcă crede, că i-le vorŭ trece cu vederea. Moralulŭ politicŭ e aşa de stricatŭ la noi, încâtŭ generaţiunĭ vorŭ avé de lucru, sĕ drégă ce a stricatŭ Tisza.

Ministrulŭ *Tisza* îşĭ arată dorinţa, indirectŭ nu-i vorbă, ca sĕ nu se reducă cheltuelile de representare. In privinţa administraţiunei, va veni înaintea camerei în sesiunea viitóre cu unŭ proiectŭ de lege, dér sigurŭ nu promite. Décă s'au făcutŭ datorii marĭ, s'au făcutŭ, ḑice elŭ, în interesulŭ desvoltării Ungariei. Se laudă apoi, că nicăerĭ nu esistă o mai mare libertate individuală ca în Ungaria; nu era rĕu décă aducea d-lŭ Tisza ca dovadă numai alegerile, când solgăbirăii şi fişpanii închidŭ pe cine le place, şi era destulŭ ca sĕ se scie câtŭ de *mare* e libertatea individuală. Unŭ altŭ neadevĕrŭ a mai spusŭ d-lŭ Tisza ḑicĕnd, că „la noi defraudările n'au luatŭ dimensiunĭ mai marĭ ca în alte state. Ore în ḑiarele cărui statŭ se mai citesce mai în fiăcare ḑi despre defraudărĭ ca în ḑiarele de aci, în care rubrica defraudărilorŭ e permanentă?

Contele *Apponyi,* rĕspundĕndŭ d-lui Tisza, care se laudă cu progresele sĕvĕrşite în ţéră sub elŭ, ḑice că chiar şi sub cele mai rele şi mai antinaţionale regimurĭ se sĕvĕrşesce unŭ progresŭ óre care; am vĕḑut'o acésta şi în patria nóstră, ḑice vorbitorulŭ, când constituţia era suspendată; altfelŭ n'ar mai trăi o naţiune, n'ar mai funcţiona organismulŭ ei, décă n'ar face nicĭ unŭ progresŭ. Dér sarcinile statului întrecŭ adĭ desvoltarea „naţiunei", instituţiunile statului, administraţia şi justiţia nu stau în raportŭ cu jertfele cetăţenilorŭ.

Karl *Szalay* dice, că justiţia şi administraţia suntŭ fórte corupte. Unŭ fişpanu a făcutŭ observare unui aspirantŭ la postulŭ de ajutorŭ de notarŭ, că calificaţiunea e în ordine, dér nu e cuprinsŭ în petiţiă şi credeulŭ politicŭ alŭ aspirantului. Vorbitorulŭ dovedesce cu date, că afirmarea ministrului preşedinte, cumcă nicăirea libertatea persónei nu e aşa respectată ca la noi, e curatŭ neadevĕr.

Urmă apoi o certă cumplită cu larmă şi strigăte între guvernamentalĭ şi oposiţionalĭ. Ministrulŭ Tisza şi deputatulŭ Polonyi se apostrofară mereu. Polonyi imputà lui Tisza, că a încercatŭ sĕ facă lovitură de statŭ.

Gabrielŭ *Ugron* impută guvernului, că primesce ordine dela Viena cum sĕ facă politica. Guvernulŭ nu constă din bărbaţĭ de statŭ, ci din vermĭ, carĭ s'au încuibatŭ în corpulŭ naţiunei. Influinţa Ungariei în politica din afară a căḑutŭ la unŭ minimum şi Kalnoky a spusŭ adevĕrulŭ, când i-a observatŭ ambasadorului francesŭ, că ministrulŭ preşedinte ungurescŭ n'are sĕ s'amestece la resolvarea acestei afacerĭ. Naţiunea ungurescă, prin aroganţa lui Tisza în privinţa esposiţiunei din Parisŭ, şi-a perdutŭ simpatia Franciei. Francesii n'au nicĭ o pagubă de aci, dér noi avemŭ, căcĭ Francesii nu mai vin la Villany şi Szegzard, ca sĕ cumpere vinŭ ungurescŭ, ei nu voescŭ sĕ-şĭ vére capitalulŭ lorŭ în întreprinderĭ ungurescĭ. In politica internă încă nu e mai bunŭ d-lŭ Tisza; câţĭ fişpanĭ suntŭ, toţĭ facŭ politică. Ministerulŭ de interne nu face altceva, decâtŭ esecută fidelŭ informaţiunile fişpanilorŭ. In Ardélŭ suntŭ patru municipii, în care Sasii suntŭ în maioritate. In comitatulŭ Braşovului şi alŭ Sibiiului suntŭ giugiuliţĭ Sasii, ér în comitatulŭ Tĕrnavei marĭ şi alŭ Bistriţei-Năsĕudŭ suntŭ trataţĭ în modulŭ celŭ mai brutalŭ. Este asta politică înţeleptă?

Mai vorbirră ministrii *Tisza* şi *Szapary* apĕrându'şĭ politica. şi posturile se votară aşa cum s'au înfăţişatŭ.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu.

(Urmare din raportulŭ consistoriului archidiecesanŭ, ca senatŭ şcolarŭ, pe anulŭ 1888.)

III *Scóle poporale.* Din raportele întrate până acum cu privire la scólele nóstre confesionale în anulŭ scolariu 1887/8 se constată că:

1. Scóle cu caracterŭ confesionalŭ amŭ avutŭ în 691 comune. 2. Scóle nouĕ s'au înfiinţatŭ în 9 comune bisericescĭ. 3. Scóle susţinute în comuniune cu grecocatolicii suntŭ 51. 4. Scóle comunale şi de statŭ suntŭ în 119 comune.

a) Invĕţătorĭ. Invĕţătorĭ la scólele nóstre confesionale în decursulŭ anului 1887/8 au fostŭ 876, dintre carĭ definitivĭ 371, provisorĭ 457. Impărţiţĭ după pregătire specială pentru acéstă carieră aflămŭ, că 209 au absolvatŭ cursulŭ teologicŭ, 286 cursulŭ pedagogicŭ, ér 381 au numai pregătirĭ pe cale privată. Dintre toţĭ aceştia 509 aparŭ ca provĕḑuţĭ cu testimoniu de cualificaţiune învĕţătorescŭ, ér restulŭ de 367 este numai toleratŭ spre a nu suferi totalminte instrucţiunea.

Salariile solvite la învĕţătorĭ în întrégа archidiecesă dau suma de 164,058 fl. 93 cr. In terminŭ mediu computatŭ vine pe unŭ învĕţătoriu suma de 190 fl.

In comparaţiune cu anulŭ trecutŭ, cu o sumă totală de 149,554 fl. 12 cr. resultă o crescere de 14,504 fl. 81 cr.

b) Copii de şcólă. Dela 6—12 anĭ. Obligaţĭ 64,790, din carĭ au frecventatŭ sem. I. 42,861 séu 65%.

Dela 12—15 anĭ. Obligaţĭ 24,906 din carĭ au frecventatŭ sem. I. 21,710 séu 47%.

Suma tuturorŭ copiilorŭ obligaţĭ a frecventa şcóla este 89,696. Suma tuturorŭ copiilorŭ, carĭ au frecventatŭ şcóla în semestrulŭ I este 54,571 séu 60%.

In comparare cu anulŭ scolarŭ premergĕtorŭ se arată la copii obligaţĭ a frecventa scóla o crescere de 4605 şi la cei carĭ au cercetatŭ şcóla o crescere de 2726.

c) Adjustarea şcolelorŭ. Edificii scolare proprii suntŭ 644, închiriate 141. Intre tóte aparŭ ca corespundĕtóre 565 şi necorĕspundĕtóre 220. Grădină de pomăritŭ au 437 comune bisericescĭ, dintre carĭ 258 aparŭ ca cultivate şi 179 necultivate. Intocmirĭ pentru gimnastică au 248 de comune.

d.) Averea şcolelorŭ. Nemişcătore: edificii şi pămênturĭ fl. 774,314.12. Mişcătóre: banĭ, hârtii de preţŭ, mobile etc. fl. 197,531.48. Suma totală fl. 971,845.60.

Venitulŭ totalŭ anualŭ alŭ şcólelorŭ este 72,123 fl. 01 cr.

In comparare cu anulŭ trecutŭ scolarŭ se arată la suma totală a averei o crescere de 30,690 fl. 31 cr. şi la venitulŭ anualŭ alŭ scólelorŭ o crescere de 4471 fl. 72 cr. (Va urma.)

Sinodulŭ eparchialŭ aradanŭ.

Şedinţa IV, 19 Aprilie 1889.

Se pune la ordinea ḑilei raportulŭ comissiunei şcolare.

Trecĕndu-se la desbaterea specială, sinodulŭ ia la cunoscinţă punctele din raportŭ referitóre la întroducerea quinquenarlelorŭ profesorilorŭ dela seminarulŭ diecesanŭ, la publicarea unui nou planŭ de învĕţămĕntŭ pentru şcólele elementare, precum şi la ţinerea catechisaţiunei în şcólele elementare.

Cu privire la înfiinţarea unei şcóle de fete împreunate cu o preparandiă de fete, sinodulŭ aviséză consistorulŭ a resolvi acéstă cestiune până la proxima sesiune sinodală.

Raportulŭ senatului şcolarŭ despre cercetarea şcólelorŭ, despre cursurile de musică vocală, luarea la rĕspundere a învĕţătorilorŭ negligenţĭ, despre staţiunile nouĕ învĕţătorescĭ, înfiinţate în anulŭ trecutŭ, şi despre trecerea alumneului din Timişóra în administraţiunea consistorului, sinodulŭ ilŭ ia la cunoscinţă.

Se ia la cunoscinţă, că consistorulŭ a luatŭ disposiţiunĭ pentru a se ridica pomicultura în şcólele nóstre confesionale, şi că esamenulŭ de cualificaţiune învĕţătorescă l'au depusŭ în anulŭ trecutŭ 23 de învĕţătorĭ şi o învĕţătoreră.

In alumneulŭ diecesanŭ suntŭ 62 de elevĭ întreţinuţĭ cu provedere din partea diecesei. In institutulŭ pedagogicŭ cercetéză prelegerile 76 de elevĭ, ér în cursulŭ pregătitorŭ 24, de toţĭ 100 de elevĭ.

La jurisdicţiunea consistorului aradanŭ aparţinŭ 389 de şcóle. Prunciĭ obligaţĭ la frecuentaţiunea cuotidiană suntŭ 20.458 de genulŭ bărbătescŭ si 16.912 de celŭ femeescŭ, de toţĭ 37.370. Dintre prunciĭ obligaţĭ la şcóla cuotidiană au fostŭ de faţă la esamene 9432 de băieţĭ şi 4813 fete, de toţĭ 14.245. Numĕrulŭ tinerilorŭ obligaţĭ la şcóla de repetiţiune este de 6162 de bărbaţĭ şi 5851 de femei, de toţĭ: 12.013. Dintre aceştia au fostŭ de faţă la esamene 287 de genulŭ bărbătescŭ şi 159 de genulŭ femeescŭ, de toţĭ: 446; ér acésta provine din împrejurarea, că esamenele se ţinŭ în timpulŭ de vĕră, când prunciĭ din anulŭ şcolarŭ 5 şi 6, precum şi cei din şcóla de repetiţiune suntŭ reţinuţĭ de părinţĭ şi aplicaţĭ la lucrulŭ câmpului.

In decursulŭ anului cifra frecuentaţiunei şcolare atâtŭ în ceea ce privesce şcóla cuotidiană, câtŭ şi şcóla de repetiţiune este mai mare şi anume dintre prunciĭ obligaţĭ a cerceta şcóla o cercetéză faptice 45—75 procente. Cifra frecventaţiunei şcolare este mai favorabilă în inspectoratulŭ Vingei, în alŭ Chişineului şi alŭ Birchişului.

Intre învĕţătorĭ suntŭ 335 de preparandĭ absolvţĭ, dintre carĭ 276 suntŭ provĕduţĭ şi cu testimoniu de cualificaţiune, 32 suntŭ preoţĭ în comunele, unde oficiulŭ preoţescŭ este îmbinatŭ cu celŭ învĕţătorescŭ, ér restulŭ este cu pregătirĭ mai puţine.

Corurĭ vocale, şi respective de plugarĭ, suntŭ pe teritorulŭ aparţinĕtorŭ la jurisdicţiunea consistorului aradanŭ 57, şcóle de pomăritŭ şi de legume 187, în 15 şcóle se propune şi albinăritulŭ, ér în 6 se propune şi mĕtăsăritulŭ. Edificii şcolare corĕspundĕtóre suntŭ 324, dintre carĭ 301 suntŭ adjustate cu tóte rechisitele necesare.

La gimnasiulŭ din Aradŭ cercetéză prelegerile 52 românĭ gr. or., la şcóla reală 4, în preparandia de statŭ 5, de toţĭ 61 de individĭ.

La Timişóra avemŭ în gimnasiu elevĭ de confesiunea nóstră 49, în scóla reală 18, în şcólele industriale şi comerciale 8, de toţĭ 75. In gimnasiulŭ din Sarvaşŭ suntŭ 35, ér în celŭ din Seghedinŭ 22.

Sinodulŭ luândŭ aceste date la cunoscinţă, aviséză consistorulŭ:

a) până la proxima sesiune sinodală sĕ îndeplinéscă în modŭ definitivŭ catedrele dela institutulŭ preparandialŭ, carĭ suntŭ ocupate numai în modŭ interimalŭ. b) cifra frecuentaţiunei sĕ se constate nu numai din resultatele esamenelorŭ, ci şi din umblarea pruncilorŭ la şcólă în decursulŭ anului pe basa rapórtelorŭ lunarie inspectorescĭ, şi din acestea sĕ se arate adevĕrata stare a frecuentaţiunei, şi totŭ de-odată sĕ se arate, décă acéstă cifră s'a amelioratŭ, séu a scădutŭ faţă de anii anteriorĭ. c) pe viitorŭ sĕ se raporteze sinodului şi despre catechisaţiunea tinerilorŭ de confesiunea nóstră, carĭ cercetéză şcólele medie din H.-M.-Vasárhely, Kecskemét şi Nagy-Korös. d) cu privire la ameliorarea salarielorŭ profesorilorŭ dela seminarulŭ diecesanŭ sinodulŭ adóptă propunerea consistorului cu amendamentulŭ deputatului Paulŭ Rotariu, ca pentru profesorii ordinarĭ ai institutului sĕ se întroducă quinquenalie de câte 100 fl. v. a. şi apoi pe acéstă basă sĕ se procédă şi la regularea pensiunei membrilorŭ corpului didacticŭ.

Sinodulŭ eparchialŭ din Caransebeşŭ.

Convocatŭ pe Dumineca Tomii, 16 Aprilie 1889.

Şedinţa a III-a, 18/30 1889.

Petiţiunea comitetului parochialŭ din Varadia pentru ertarea împrumutului de 200 fl., datŭ de consistoriu întru ajuto

rarea școlei confesionale, se predă comisiunei finanțiale.

Luându-se la desbaterea specială preliminariulu diecesanŭ pe anulŭ 1890 la care au participatŭ mai multĭ deputațĭ, pe basa principiului de economisare propusŭ de comisiunea finanțială, se reducŭ și se ștergŭ în parte unele posițiunĭ ale bugetului și anume:

La posiția 2-a diurnele și viaticile asesorilorŭ onorarĭ în spesele senatului bisericescŭ se reducŭ dela 150 fl. la 100 fl. Posiția 3-a pentru ajutcrarea bisericelorŭ sĕrace se reduce dela 300 la 200 fl. Posiția 4 și 5 se reduce votându-se la olaltă: pentru esmisiunĭ și casurĭ neprevĕdute 150 fl. La posiția 2-a, ajutóre învĕțătorilorŭ dotațĭ rĕu, se reduce suma de 300 fl. la 200 fl. Posiția 3 și 4-a din spesele administrative ale senatului școlariu se împreună și se votéză pentru esmisiunĭ și casurĭ neprevĕdute la olaltă 150 fl.

La spesele cu conferințele învĕțătorescĭ și remunerațiunĭ catecheților dela școlele medii din diecesă posiția 1-a se modifică astfelŭ: că sĕ votéză în loculŭ catechetului din Lugoșiu — „catecheților dela școlele medii și dela claustrulŭ din Lugoșiu“ 50 fl. — Posiția 5-a remunerația catechetului din Oravița se reduce dela 100 fl. la suma de 50 fl. Posiția a 6-a, remunerația catechetului din Reșița, se sterge cu totulŭ. La posiția a 7-a spesele conferințelorŭ învĕțătorescĭ se reducŭ dela 450 fl. la 400 fl.

Mai departe în spesele senatului epitropescŭ posiția 2-a se stilisezá în locŭ de „convenția episcopéscă“ „anticipațiune în convenția episcopéscă“ și se reduce suma dela 6396 fl. 23 cr. la 4000 fl. La posiția a 3-a spesele sinodului eparchialŭ se reduce suma de 2600 fl. la 2000 fl. Posiția a 5-a salariulŭ secretariului consistorialŭ în care se cuprinde și remunerațiunea se reduce dela 1200 fl. la 1000 fl. Posiția 12-a remunerațiunea inspectorului realităților diecesane se sterge. Posiția a 14-a se contrage cu posiția a 34-a și se votéză pentru esmisiunĭ și casurĭ neprevĕdute suma de 150 fl.

Celelalte sume propuse de consistoriu rĕmânŭ nealterate, decĭ:

Sinodulŭ votéză bugetulŭ pe anulŭ 1890 cu spesele de 32,209 fl. 18 cr., prin urmare: preliminariulŭ în spese propusŭ de consistoriulu diecesanŭ s'a redusŭ cu 3896 fl. 23 cr. (Va urma.)

Literatură.

Amiculŭ Familiei, diarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ literarŭ cu ilustrațiunĭ; apare în Gherla la 1 și 15 a fiă-cărei lunĭ în mărime de câte 2—3 cóle, și costă pe anŭ 4 fl., pentru România pe anŭ 10 francĭ. Anulŭ XIII. Proprietarŭ, Redactorŭ și Editorŭ *N. F. Negruțiu.* — N-rulŭ 9 dela 1 Maiu conține: Influința mândriei [novelă], de Paulina C. Rovinarŭ; Și tu lacremĭ tot mai cerĭ? (novelă), de Georgiu Simu; Minunea minunilorŭ (novelă); Prin mórte la victoriă (comediă într'unŭ actŭ), localisată de Irina Sonea n. Bogdanŭ; O diminéță pe Mediașŭ [poesiă], de Victorŭ Russu; Diverse; Amica bolnavă]ilustrațiune] :|Glume (cu o ilustrațiune.)

Publicațiunile istorice Hurmuzaki.

(Urmare).

I. Sume primite pentru publicațiune.

. . . La 1884 Comisiunea a luatŭ decisiunĭ de a se da o mai mare întindere publicațiunei completându-se prin documente carĭ sĕ se culégă din diferite archive și publicațiunĭ din străinĕtate, ca astfelŭ sĕ ajungemŭ și noi a ave unŭ corpŭ completŭ de documente ale istoriei naționale, unŭ monumentŭ sciințificŭ demnŭ de Statulŭ Românŭ și de nemuritorulŭ Eudoxiu Hurmuzaki. Pentru realisarea acestei hotărîrĭ s'a decisŭ sĕ se cheltuiască economiile rĕmase din anulŭ 1881/82, ér Guvernulŭ a înscrisŭ în bugetulŭ Statului din anii 1886/87, 1887/88, 1888/89 câte 33,000 lei în locŭ de 18,000 lei. Acéstă crescere a mijlócelorŭ bănescĭ a făcut cu putință a se da publicațiunii o desvoltare mare, a 'i se adauge multe completărĭ de documente de cea mai mare însemnătate.

Totalulŭ mijlócelorŭ bănescĭ de carĭ s'a dispusŭ pentru publicațiunile Hurmuzaki dela 1880/81 până la 1888/89 de când se află în administrația Academiei, se póte resuma în următórele: dela statŭ 222,350 lei; din cupónele dela suma capitalisată 5,112 lei 50 b.; Beneficiu din vĕndarea sumei în efecte 5,592 lei 75 banĭ; din vĕndarea publicațiunei 8,366 lei 35 banĭ. Totalŭ 241,421 lei 60 banĭ.

Din acestŭ tablou se vede că statulŭ a datŭ pentru publicațiunile istorice Hurmuzaki, în cei 9 anĭ de când ele au trecutŭ sub îngrijirea Academiei, suma de L. n. 222,350 lei. La acéstă sumă s'au adausŭ: a) din vĕndarea volumelorŭ tipărite 8.366 lei 35 banĭ. b) din economii capitalisate în efecte și apoi prefăcute ér în numerarŭ 10,705 lei 25 banĭ. Totalŭ 241,421 lei 60 banĭ.

II. Lucrările făcute și cheltuelile.

Indată ce publicațiunea a trecutŭ sub îngrijirea Academiei, acesta șĭ-a datŭ silința pe de-o parte a activa mersulŭ tipăririi, pe de altă parte a îmbogăți colecțiunea documentelorŭ prin nouĕ cercetărĭ și descoperirĭ printr'unele archive bogate în documente privitóre la istoria Românilorŭ.

1. Secretarulŭ comisiunei, d. Ioanŭ Slavicĭ, a continuatŭ a funcționa fără întrerupere cu remunerariulŭ acordatŭ dela începutŭ de 350 lei pe lună. A rĕmasŭ în sarcina sa coordonarea manuscriselorŭ din colecțiunea Hurmuzaki și a celorŭ provenite din archivele străine, precum și facerea corecturilorŭ tipografice.

2. In anulŭ 1883/84 s'a mijlocitŭ mai întâiu prin d. Nicolae Kretzulescu, atuncĭ ministru alŭ țĕrei la Roma, a se cerceta și decopia în archivele de statŭ din Veneția tóte documentele privitóre la Românĭ. Acéstă lucrare s'a făcutŭ sub direcțiunea d-lui Cechetti, directorulŭ acelorŭ archive, celebre prin bogățiile lorŭ. Cercetările și decopierile au urmatŭ fără întrerupere în toțĭ anii dela 1883/84 încóce. In anulŭ curentŭ acéstă lucrare se va termina, fiindŭ explorate pentru istoria Românilorŭ tóte secțiunile archivelorŭ venețiane.

Documentele culese în acestŭ modŭ se suie la 3600 numere, din carĭ s'au publicatŭ până acum jumĕtate în trei volume. Cealaltă jumĕtate va forma de asemenea trei volume, carĭ adastă publicarea lorŭ.

3. Prin d. Nicolae Kretzulescu, fostulŭ ministru alŭ țĕrei la Petersburg, s'au adunatŭ copii fotografice a unei bogate serii de documente slavonescĭ și latinescĭ din arhivele imperiale din Moscova.

4. Prin îngrijirea regretatului Dr. Obedenaru, Academia șĭ-a procuratŭ mai multe copii de documente din unele archive și bibliotecĭ din Roma.

5. In anulŭ 1884, comisiunea publicațiunilorŭ Hurmuzaki a luatŭ decisiunea ca colecțiunea de documente sĕ se completeze pentru secolii XIII, XIV, XV și XVI, cu documentele carĭ suntŭ tipărite prin diferite publicațiunĭ străine, mai alesŭ ungurescĭ și polone.

Prin acésta se urmărea scopulŭ de a face unŭ corpŭ pe câtŭ se póte mai completŭ alŭ sorginților documentare a istoriei naționale, și a pune astfelŭ la unŭ locŭ la disposițiunea bărbaților de sciință totŭ materialulŭ privitorŭ la istoria Românilorŭ.

Cu adunarea, coordonarea și tipărirea acestorŭ documente a fostŭ însărcinatŭ d. Nic. Densușianu, care a lucratŭ fără încetare din anulŭ 1884/85 până acum. D-sa a culesŭ, coordonatŭ și tipăritŭ peste 1100 documente dintre anii 1199—1450, din carĭ s'au formatŭ douĕ volume.

Lucrarea va continua în acelașĭ modŭ până la anulŭ 1575, mai fiindŭ materialŭ de alte douĕ volume de documente.

6. Ministerulŭ Instrucțiunei publice procurase, prin îngrijirea d-lui A Odobescu, o serie de documente carĭ s'au copiatŭ din Archivele Ministerului afacerilorŭ streine dela Parisŭ. Guvernulŭ a trămisŭ Academiei aceste documente. Academia a continuatŭ acéstă seriă de cercetărĭ prin îngrijirea d-lui Odobescu, dândŭ sumele necesare parte din propriele sale fondurĭ, parte din fondulŭ publicațiunilorŭ Hurmuzaki.

In 1884 Comisiunea a decisŭ ca tóte aceste documente dimpreună cu altele copiate de d-lŭ Gr. G. Tocilescu în biblioteca națională din Parisŭ, sĕ se publice ca suplementŭ la colecțiunea Hurmuzaki. Ele s'au tipăritŭ în anii 1884/5—1887/88, și au formatŭ trei volume, carĭ cuprindŭ 2,458 documente în 286 cóle tipărite.

7. In anulŭ 1885 s'au începutŭ cercetărĭ și descoperirĭ de documente în archivele polone din Lembergŭ și Cracovia, ér în anulŭ următorŭ 1886 și în archivulŭ familiei Radziwill la Niewiez.

Aceste cercetărĭ și decopierĭ s'au urmatŭ în anii 1885/86—1888/89, și prin ele s'au procuratŭ cam la 1,500 documente, carĭ vorŭ forma materialŭ pentru 2 volume.

8. Cercetărĭ de o mai mică însemnătate s'au făcutŭ în anii 1885/86 și următorii în archive și bibliotecĭ din Transilvania și Ungaria, și se urméză acum în archivele municipale din Ragusa.

9. Presentându-se ocasiunĭ favorabile, în anii 1885/86, 1886/87 și 1888/89, s'au cumpăratŭ colecțiunĭ prețióse de documente istorice din țéră; adecă chrisóve și alte acte emanate dela Domnĭ, precum și acte particulare.

10. Tóte cheltuelele făcute în anii 1880/81 până la 1888/89 se resuméză în următórele: coordonarea și corectura documentelorŭ 65.840; tipărirea 157,428 lei 75 banĭ; cercetărĭ, copiărĭ (Italia, Polonia, Parisŭ, Transilvania) 12,983 lei 5 b.; cumpĕrare de documente din țéră 5.006 lei 70 banĭ. Totalŭ 241,258 lei 50 banĭ.

(Va urma.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Berlinŭ, 17 Maiu. Astădĭ se va ține o adunare de lucrătorĭ, care probabilŭ că va decide definitivŭ, ca toțĭ lucrătorii didarĭ sĕ înceteze a mai lucra dela 21 Maiu.

Essen, 17 Maiu. Situația în revirele de cărbunĭ s'a mai îmbunĕtățitŭ. In unele țehurĭ greviștii au începutŭ érăși a lucra.

Londra, 17 Maiu. Diarulŭ „Times“ anunță: Inalta Portă primì scirea, că fugarii bulgarĭ împreună cu agenții panslaviștĭ au formatŭ în Serbia o organisațiă politică cu scopŭ de a provoca schimbarea ordinei esistente în Bulgaria. Ei dispunŭ de mijlóce bănescĭ de ajunsŭ. Autoritățile sêrbescĭ nu punŭ nicĭ o piedecă agitatorilorŭ.

DIVERSE.

Unŭ procesŭ între logodnicĭ. Curtea reginei Engliterei a acordatŭ erĭ d-șorei Wiedemann dreptulŭ de a intenta din nou procesulŭ contra d-lui Robert Horace Walpole pentru călcarea promisiunei de măritișŭ. Primulŭ procesŭ totŭ în acéstă afacere ajunsese la unŭ *nolle prosequi* (la o rĕspingere a reclamației) și acésta din causă că reclamanta, printr'o falsă delicateță, refusase sĕ rĕspundă la unele cestiunĭ ale judecătorului de prima instanță, relativŭ la copilulŭ ce se dicea că ar fi fructulŭ relațiilorŭ ei cu d-lŭ Robert Walpole.

O milionară călugăriță. Nu de multŭ a muritŭ în America unŭ bancherŭ bogatŭ lăsândŭ pentru fie-care din trei fete ale sale câte 4 milióne. Una din aceste tinere milionare a intratŭ dilele acestea într'o mănăstire. Faptulŭ e multŭ comentatŭ în diarele americane.

Reposatulu conte Tolstoi, fostŭ ministru alŭ Rusiei, era unŭ bărbatŭ de o înaltă valóre, atâta numai, că era dintr'o altă vreme. In vêrstă de 66 anĭ, a rĕmasŭ cu desperare atașatŭ la ideile ce treceau dreptŭ liberale în vremea tinereței sale. Căcĭ nu trebue uitatŭ, că fostulŭ ministru Tolstoi trecea ca liberalŭ, deși în întrega sa viéță și mai cu sémă în anii din urmă se încercase sĕ reducă pe câtŭ era cu putință libertățile comunale ale Rusiei. Elŭ a fostŭ, care, pe când trăia Alexandru II, făcu cea mai viă oposiție proiectelorŭ de constituțiă schițate de Loris Melicoff. Și când Țarulŭ actualŭ se urcà pe tronŭ sub lovitura oribilului atentatŭ, care pusese sfîrșitŭ dilelorŭ tatălui sĕu, elŭ chiemà pe contele Tolstoi și-lŭ însărcinà cu ministerulŭ de interne. In aceea di constituțiunea a fostŭ înmormêntată. Tolstoi era unŭ teologŭ distinsŭ: elŭ a fostŭ președintele sfântului Sinodŭ și scrise „Catolicismulŭ romanŭ.“ Decă mai spunemŭ încă, că elŭ a fostŭ amiculŭ intimŭ alŭ lui Katcoff, că nu iubea tocmai pe Germanĭ, nicĭ mai multŭ pe Francesĭ, se va înțelege, că decedatulŭ conte a fostŭ unŭ Rusŭ și prea Rusŭ încă, că a fostŭ unŭ credinciosŭ servitor alŭ Impĕratului și alŭ țĕrei sale.

Vezuviulŭ. Vulcanulŭ neapolitanŭ este dela 1875 într'o fază eruptivă, care sporesce încetŭ, dér continuu. Aceste periódе de activitate se sfîrșescŭ mai totdéuna printr'o erupțiune mare, care'i pune capĕtŭ, ca în 1822 séu și mai de curêndŭ, ca în 1872. După acésta din urmă erupțiune, Vezuviulŭ stete trei anĭ fără sĕ dea semnŭ de viéță. Ca și celelalte periódе, și acésta se aștéptă a se sfîrși printr'o erupțiune mare, care însĕ nu se póte precisa când anume se va întêmpla. Deocamdată, conulŭ celŭ mare s'a surpatŭ și lava se varsă pe una din laturile sale pe o lățime de douĕ-decĭ și cincĭ metri; curge încetŭ și a străbătutŭ deja o distanță de dece kilometri. Spectacolulŭ e grandiosŭ nóptea. Mulțĭ străinĭ au venitŭ în Neapole ca sĕ contemple vulcanulŭ în activitate.

Unŭ principe oculistŭ. Principele Carolŭ Teodorŭ, oculistulŭ renumitŭ, vindecă cu celŭ mai mare succesŭ la Meranŭ pe bolnavii de ochĭ. Deórece nu primesce nicĭ unŭ onorarŭ pentru ostenéla sa, lesne ne putemŭ închipui, că are o clientală dintre cele mai numĕróse. Elŭ de presentŭ stă acum la Villa Mare, unde dilele acestea a vindecatŭ pe unŭ bĕtrânŭ de 80 anĭ, care nu mai vedé de câțĭva anĭ. Pe fiecare di elŭ are dela 50 până la 80 de bolnavĭ pe care'i lecuesce. Mai interesantŭ e că, la operațiile cele mai grele, ce le face, ajutorulŭ lui celŭ mai bunŭ este nevastă-sa, care a abdisŭ și ea de petrecere în lumea mare și stă lângă bărbatulŭ sĕu pentru a-lŭ ajuta pe elŭ în lucrarea lui filantropică.

Tombola monstră. Guvernulŭ francesŭ studiéză proiectulŭ d'a se întocmì o tombolă cu o cheltuială de 15 milióne francĭ, alŭ cărei venitŭ sĕ fiă destinatŭ a face posibilŭ învĕțătorilorŭ, lucrătorilorŭ și agricultorilorŭ din provincii sĕ visiteze esposițiunea. Obiectele ce au sĕ se sorțéscă vorŭ fi luate din esposițiune.

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 17 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.34	Vend.	9.36
Argintŭ românescŭ -	„	9.28	„	9.35
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.37	„	9.39
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ	„	5.55	„	5.60
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	126.—	„	127.
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 16 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	103.—
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	97.70
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	142.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	117.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - - -	105.10
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.10
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.90
Imprumutulŭ cu premiulu ungurescŭ	144.—
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	119.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	86.—
Renta de argintŭ austriacă - - - -	86.20
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	109.75
Losurĭ din 1860 - - - - - - - - -	144.50
Acțiunile băncei austro-ungare - -	903.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	316.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	306.30
Galbenĭ împĕrătescĭ - - - - - - - -	5.61½
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - -	9.39
Mărcĭ 100 împ. germane - - - - -	58.75
Londra 10 Livressterlinge - - - - -	118.20

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fâșia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu acceleratŭ	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uiora	1.37			10.09
Vințulu de susu	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișora	5.45			3.59
Hașfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldiora	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișu	2.53			
Predealu	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu acceleratŭ	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișu			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfaleu	8.36		10.24	
Sighișora	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașu	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușu	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vințulŭ de susu	2.48		2.30	
Uiora	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rév	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșŭ-Ludoșŭ	4.40
Țagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	——

Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	——
Țagu-Budatelecu	9.41
Mureșu-Ludoșu	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii grose însemneză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenu omnibus	Trenu de pers	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradu		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotŭ		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușu	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiușu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulu de josu	12.30	4.10	
Șibotŭ	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Berzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegu	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșenĭ	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșenĭ	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradu	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradu	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișŭ	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișora	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișórà	9.16

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică		2.29	4.35
Șeica mare		3.02	5.06
Lómneșŭ		3.46	5.45
Ocna		4.18	6.17
Sibiiu		4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu		8.50	10.—
Ocna		9.17	10.24
Lómneșŭ		9.45	10.50
Șeica mare		10.20	11.20
Copșa-mică		10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

‹ niedóra	9.36
_ erna	9.50
Simeria	11. 0

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovu.